

387

సర్వోన్నత న్యాయస్థాన నివేదికలు

[1996] 1 S.C.R.

శ్రీమతి అప్పర్ జహాన్ బేగం మొదలైన.

వర్యెస్

స్టేట్ ఆఫ్ మధ్యప్రదేశ్ మరియు ఇతరులు మొదలైన.

జనవరి 11, 1996

[కె.రామస్వామి మరియు జి.బి.పట్నాయక్, న్యాయమూర్తులు]

మోటారు వాహనాల చట్టం, 1988:

సెక్షన్ 102(2) – ఆమోదించబడిన పథకాలు – సవరణ – 25 కి.మీ.ల దూరానికి మాత్రమే సడలింపు కొన్ని షరతులు మరియు పరిమితుల ప్రకారం ఫ్రైవేట్ ఆపరేటర్లకు జాతీయీకరించబడిన మార్గాల్లో – ఆపరేటర్ నోటిఫైడ్ ప్రాంతాన్ని కలిపే ఏ మార్గంలో అయినా కారిడార్ షెల్టర్ కు అనుగుణంగా వాహనాన్ని ఖచ్చితంగా నడపడానికి – సడలింపు అంటే ప్రజా ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడం మరియు ఆమోదించబడిన పథకాన్ని నాశనం చేయడం కాదు.

ఆదర్స్ ట్రావెల్స్ బస్ సర్వీస్ v. స్టేట్ ఆఫ్ U.P. & ఇతరులు, [1985] 4 SCC 557, ఆధారపడింది.

సివిల్ ఒరిజినల్ అధికార పరిధి: రిట్ పిటిషన్ (C) నం.8475/1981 మొదలైనవి.

(భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 32 ప్రకారం.)

ఎన్.కె.గంభీర్, ఎ.కె.పాండే, R.P.సింగ్, H.K.పూరి, B.S.బాంధియా, ఎన్.కె.అగ్నిహోత్రీ, ఎ.కె.సింఘి (N.P.), T.C.శర్మ (NP), రాజిందర్ నారాయణ్ & కంపెనీ, కనిపించిన పార్టీల కోసం.

కోర్ట్ ఆర్డర్ డెలివరీ చేయబడింది:

W.P.(C).No.8330/81లో ప్రత్యామ్నాయం అనుమతించబడింది.

ఈ రిట్ పిటిషన్లు మరియు ఆప్షీలు అన్నీ సాధారణ తీర్పు ద్వారా పరిష్కరించబడతాయి, ఎందుకంటే ఈ కేసుల నిర్ణయం కోసం శాసనం యొక్క సాధారణ ప్రశ్న తలెత్తుతుంది.

పిటిషనర్లు/అప్లీయిదారులు తమ వాహనాలను కలుసుకొని నడపాలని మరియు కోరుకునే రూట్లు తెలియజేయబడిన మార్గాలు అని అంగీకరించారు. నోటిఫై చేయబడిన మార్గాలు ప్రచురించబడ్డాయి మరియు ఫైనల్ అయ్యాయి అధ్యాయం IV-A యొక్క చట్టం 4, 1939 ప్రకారం. మోటారు వాహనాల చట్టం, 1988 రాష్ట్ర రవాణా సంస్థకు సంబంధించిన ప్రత్యేక నిబంధనగా చాప్టర్ VIని ప్రవేశపెట్టింది. సెక్షన్ 99 ప్రిపరేషన్ మరియు అధికారం ఇస్తుంది మరియు రాష్ట్ర రవాణా సంస్థ యొక్క రహదారి రవాణా సేవలకు సంబంధించిన ప్రతిపాదనను ప్రచురించడం. సెక్షన్ 102 పథకాల రద్దు లేదా సవరణలతో వ్యవహరిస్తుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏ సమయంలోనైనా, ప్రజా ప్రయోజనాల దృష్ట్యా అవసరమైతే, ఏదైనా ఆమోదించబడిన పథకాన్ని ఇచ్చిన తర్వాత సవరించవచ్చు: (i) రాష్ట్ర రవాణా సంస్థ; మరియు (ii) రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయం ప్రకారం ప్రతిపాదిత సవరణ ద్వారా ప్రభావితమయ్యే అవకాశం ఉన్న ఏ ఇతర వ్యక్తి అయినా ప్రతిపాదిత సవరణకు సంబంధించి వినడానికి అవకాశం.

సబ్ సెక్షన్ (2) కింద, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన సవరణను ప్రచురించాలి సబ్-సెక్షన్ (1) కింద రాష్ట్ర గెజిట్లో మరియు ఆ ప్రాంతంలో ప్రసారమయ్యే ప్రాంతీయ భాషలలోని వార్తాపత్రికలలో ఒకదానిలో కలిసి అటువంటి సవరణ ద్వారా కవర్ చేయాలని ప్రతిపాదించబడింది అధికారిక గెజిట్లో ప్రచురించబడిన తేదీ నుండి 30 రోజుల కంటే తక్కువ కాకుండా, దీని తరపున ఏదైనా ప్రాతినిధ్యాన్ని స్వీకరించిన సమయం మరియు ప్రదేశం రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే తెలియజేయబడుతుంది.

అప్లీళ్లు పెండింగ్లో ఉండగా, ఆమోదించబడిన పథకాల సవరణ కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక ప్రతిపాదన చేసినట్లు మా దృష్టికి తీసుకువచ్చినప్పుడు, 01.11.1995 నాటి మా ఆర్డర్ ద్వారా, ముసాయిదా సవరణ ఆమోదించబడినా లేదా అని రాష్ట్రం తరపు హాజరవుతున్న న్యాయవాది ధృవీకరించాలని మరియు కోర్టు ముందు ఉంచాలని మేము ఆదేశించాము మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 102(2) ప్రకారం అవసరమైన విధంగా ప్రచురించబడింది మరియు ఆమోదించబడిన పథకాల సవరణ మరియు దానిపై తీసుకున్న చర్యలను ప్రవేశపెట్టవలసిన అవసరాన్ని సమర్థుడైన మరియు బాధ్యతగల అధికారి ద్వారా అఫిడవిట్ దాఖలు చేయడం. దీని ప్రకారం, అదనపు అఫిడవిట్ దాఖలు చేసారు కె.కె.తివారీ, R.T.O., ఇండోర్, నోటిఫికేషన్ ద్వారా ప్రభుత్వం 21.02.1991 నాటి నుండి కొన్ని షరతులు మరియు పరిమితుల ప్రకారం ప్రైవేట్ ఆపరేటర్లకు జాతీయం చేయబడిన మార్గంలో 25 కిలో మీటర్ల దూరం వరకు మాత్రమే సడలించిందని పేర్కొంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 102 (2) కింద

మంజూరు చేయబడిన సవరించిన పథకం మరియు సడలింపు కింద ఇప్పుడు ఇవ్వబడిన ఆ కారిడార్ షెల్టర్ల ప్రయోజనానికి అప్పీలుదారులు అర్హులు కారు. అందువల్ల, పిటిషనర్లు సడలింపు యొక్క ప్రయోజనాన్ని క్లెయిమ్ చేయలేరు. వారు నోటిఫికేషన్లో ఈ విధంగా పేర్కొన్నారు:

"మరియు, రవాణా సేవల అదనపు డిమాండ్ దృష్ట్యా, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రజా ప్రయోజనాల దృష్ట్యా, పేర్కొన్న పథకాల పరిధిలోకి వచ్చే మార్గాలలో ప్రైవేట్ ఆపరేటర్లను అద్దెకు లేదా స్టేజ్ క్యారేజీలను రివార్డ్ చేయడానికి అనుమతించడం అవసరమని భావిస్తుంది. మరియు ఆ ప్రయోజనం కోసం దిగువ షెడ్యూల్లో చూపిన విధంగా పేర్కొన్న అన్ని పథకాలను సవరించాలని కోరుకుంటున్నారు:

ఎ.జె.బేగం (శ్రీమతి) v. రాష్ట్రం

షెడ్యూల్

పేర్కొన్న ప్రతి స్కీమ్లో, ఈ క్రింది పదాలు సంఖ్యలు మరియు బ్రాకెట్లు చివరన జోడించబడతాయి, అవి:

“ఈ పథకంలో ఏదైనా ఉన్నప్పటికీ, ప్రైవేట్ ఆపరేటర్లు కింది షరతులకు లోబడి అద్దె లేదా రివార్డ్ కోసం స్టేజ్-క్యారేజీలను నడపడానికి అనుమతించబడవచ్చు, అవి:

- (1) నోటిఫైడ్ రూట్లో మినహాయింపు పరిమితి 25 కిలోమీటర్లకు మించకూడదు.
- (2) ప్రైవేట్ ఆపరేటర్లు స్టేజ్ క్యారేజీలను ఎక్కువ దూరం నడపాలి, నోటిఫైడ్ రూట్ల దూరం కంటే రెండు రెట్లకు తక్కువ ఉండకూడదు, అనుమతి ద్వారా కవర్ చేయబడిన నోటిఫైడ్ మార్గం యొక్క దూరం;
- (3) నోటిఫైడ్ రూట్లో 25 కిలోమీటర్ల మినహాయింపు పరిమితి లెక్కలు మొత్తం ఆధారంగా చేయబడుతాయి ;
- (4) ఈ మినహాయింపు అన్ని పథకాల క్రింద నోటిఫైడ్ రూట్లకు వర్తించబడుతుంది, ఈ పథకాలు 1979 తర్వాత అమలులోకి వచ్చినప్పటికీ;
- (5) ప్రైవేట్ ఆపరేటర్లు నోటిఫైడ్ రూట్లో ప్రయాణికులను ఎక్కించకూడదు లేదా సెట్ డౌన్ చేయకూడదు.

అదర్స్ ట్రావెల్స్ బస్ సర్వీస్ v. స్టేట్ ఆఫ్ U.P. & ఇతరులు, [1985] 4 SCC 557లో ఈ న్యాయస్థానం యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం సెక్షన్ 68-C, 68-D(3) మరియు 68-FFని సెక్షన్ 2(28-A) లోని చట్టం 4, 1939 తో చదివిన దానిని పరిగణించింది:

“ఏదైనా పథకానికి సంబంధించి సెక్షన్ 68-D కింద ఒక పథకం ప్రచురించబడిన తర్వాత ఇతర వ్యక్తులను పూర్తిగా లేదా పాక్షికంగా మినహాయించి ప్రాంతం లేదా మార్గం లేదా దాని భాగాన్ని మినహాయించి రాష్ట్ర రవాణా సంస్థ తప్ప మరే ఇతర వ్యక్తి కూడా పథకంలో అందించిన విధంగా తప్ప నోటిఫైడ్ ఏరియా లేదా నోటిఫైడ్ మార్గంలో పనిచేయకూడదు. ఈ నిబంధనల యొక్క అవసరమైన సారాంశము ఏమిటంటే, ఏ ప్రైవేట్ ఆపరేటర్ తన వాహనాన్ని నోటిఫైడ్ ఏరియా లేదా నోటిఫైడ్ రూట్ లోని ఏదైనా భాగానికి లేదా స్కీమ్ నిబంధనల ప్రకారం చేయడానికి అనుమతిస్తే తప్ప నడవలేరు. అతను నోటిఫైడ్ రూట్ లేదా ఏరియాలోని ఏదైనా భాగం లేదా భాగానికి మొదట మంజూరు చేసిన పర్మిట్ నోటిఫైడ్ రూట్ లేదా ప్రాంతాన్ని కవర్ చేసారు అనే కారణంతో అతను ఆపరేట్ చేయకూడదు.”

ఈ విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని, స్కీమ్ లోనే అందించిన విధంగా స్తంభింపచేసిన నోటిఫైడ్ రూట్ లేదా స్కీమ్ ప్రాంతం నుండి మాత్రమే సడలింపు ఉంటుంది. నోటిఫైడ్ మార్గాన్ని కలుస్తున్న ఏ రూట్ లోనైనా ప్రతి ఆపరేటర్ తప్పనిసరిగా వాహనాన్ని నిర్బంధ కారిడార్ షెల్టర్ కు అనుగుణంగా ఖచ్చితంగా నడపాలి. సడలింపు అనేది ఆమోదించబడిన పథకాన్ని నాశనం చేయడానికి కాదు, ప్రజా ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి.

శ్రీ గంభీర్, న్యాయవాది 25 కిలోమీటర్ల దూరం వరకు సడలింపు దృష్ట్యా, సవరించిన విధంగా పథకంలో అందించారని వాదించారు. మరియు చట్టంలోని సెక్షన్ 102(2) కింద నోటిఫై చేయబడింది, పిటిషనర్లందరూ దాని నిబంధనలను అనుసరించడానికి అర్హులు. ఈ రిట్ పిటిషన్ లోని పిటిషనర్లకు మేము ఎటువంటి దిశానిర్దేశం లేదా ఉపశమనం ఇవ్వలేము. ఈ మార్గాలను ప్రభుత్వం ఆమోదించినట్లు తెలుస్తోంది, చట్టంలోని సెక్షన్ 102(2) కింద అధికారాన్ని వినియోగించుకున్నారు మరియు 25 కిలోమీటర్ల దూరం వరకు మాత్రమే ఆమోదించబడిన మార్గాలను ఇంటర్నెక్టింగ్ చేయడం ద్వారా ప్రయోజనం పొందారు. నోటిఫైడ్ రూట్ లో ప్రయాణికులను ఎక్కించకుండా లేదా సెట్టింగ్ డౌన్ చేయకుండా, అందులో పేర్కొన్న నిబంధనలు మరియు షరతులకు ఖచ్చితంగా లోబడి ఉంటుంది. ఆ పరిస్థితుల్లో పిటిషనర్లకు ఎలాంటి ఉపశమనం లభించదు. అయితే సవరించిన పథకం

కింద వారికి ఏదైనా హక్కు ఉంటే, రాష్ట్ర రవాణా సంస్థకు మరియు ఇతర ఆసక్తిగల వ్యక్తులందరికీ తగిన నోటీసు ఇచ్చిన తర్వాత, అది RTA లేదా STA ద్వారా తగిన విషయంగా పరిగణించబడుతుంది.

దీని ప్రకారం రిట్ పిటిషన్లు కొట్టివేయబడతాయి. పర్యవసానంగా, అప్పీల్ కూడా కొట్టివేయబడుతుంది. ఖర్చులు లేవు.

పిటిషన్లు కొట్టివేయబడ్డాయి.